

 Universitat Autònoma de Barcelona
Facultat de Psicologia – Curs 2005/2006
Llicenciatura en psicologia

**ANALISI FUNCIONAL EN PSICOLOGIA
DE LA SALUT**

26947

Unitat de Psicologia Bàsica
Departament de Psicologia de l'Educació

Professors: Antoni Font i Francisco Villamarín

OBJECTIUS

L'objectiu d'aquesta assignatura és doble:

- Aprendre els principis bàsics i els models teòrics que un psicòleg pot aportar genuïnament als equips multidisciplinaris de salut per entendre els processos i factors psicològics que afecten la salut i la malaltia, i poder trobar les millors eines de prevenció i tractament;
- Aprendre l'aplicació d'aquests coneixements a problemes específics de salut, en especial: càncer, SIDA, malalties cardiovasculars, malalties de transmissió sexual, ús de drogues, compliment de prescripcions terapèutiques, vulnerabilitat a les infeccions, etc., tant en prevenció primària com secundària i terciària.

TEMARI

Tema 1: La salut com a concepte multidisciplinar

Tema 2: Psicologia de la Salut: definicions i variants

Tema 3: L'Anàlisi Funcional i la seva aplicació en problemes de salut

Tema 4: Models socio-cognitius en psicologia de la salut.

Tema 5: Metodologia per l'anàlisi psicosocial dels problemes de salut i el disseny d'intervencions (PRECEDE, Intervention Mapping)

Tema 6: Aplicacions de l'anàlisi funcional a problemes concrets de salut

Tema 7: Psicologia Oncològica: la oncologia com a situació paradigmàtica per l'anàlisi de les relacions psicologia-salut

El material bibliogràfic que s'inclou al examen de l'assignatura pot implicar al voltant de 25 hores d'estudi.

PRÀCTIQUES

Objectius

En aquesta assignatura les pràctiques estàn concebudes com un temps de formació i discussió permanent on es desenvolupen activitats concretes destinades a la aportar solucions des de la psicologia a problemes concrets relacionats amb la salut. Aixó es concreta en tres objectius:

1. Afrontar els problemes concrets que es presenten quan hem de ajudar a modificar una conducta relacionada amb la salut.
2. Aplicar els coneixements i principis generals del anàlis funcional per resoldre problemes concrets de salut.
3. Coneixer i aplicar de manera crítica alguns instruments de evaluació, les metodologies d'anàlisis i els dissenys d'intervenció mes importants en Psicologia de la Salut.

Continguts

A principi de curs estarà disponible un material de pràctiques que compren:

- a) Treball individual de tipus pràctic: modificació real d'una conducta relacionada amb la salut (l'habit de fumar o la onicofagia)
- b) 4 Pràctiques presencials a l'aula:
 - Anàlisi de dimensions psicològiques (pel·licula de video sobre un tema de salut).
 - Aplicació i anàlisi crític d'instruments d'evaluació del *locus* de control en salut.
 - Elaboració d'instruments d'autoeficàcia o anàlis de determinants socio-cognitius de les conductes de salut.
 - Aplicació de la metodologia PRECEDE.
- c) Treballs en grup sobre temes específics com son:
 - SIDA
 - Càncer
 - Toxicomanies
 - Malats en situació terminal
 - Adhesió terapèutica
 - Qualitat de vida
 - Intervencions quirúrgiques
 - Transtorns de la conducta alimentaria
 - Dolor crònic
 - Alzheimer
 - Transtorns cardiovasculars
 - Diabetes
 - Tercera edat
 - Tabaquisme
 - Malalties genètiques
 - Conducta viària i salut
 - Dissenys ambientals i salut

El temps necessari per la realització de les pràctiques (a part de la realització de la pràctica) es molt variable, ja que depent del treball escollit, l'informació previa i l'organització i composició de cada grup, i del nombre de pràctiques realitzades. En principi es pot calcular una dedicació aproximada d'una hora i mitja setmanal.

PROJECTE DOCÈNCIA TUTORITZADA

Objectius

La docència tutoritzada consisteix en l' assessorament, seguiment i preparació per la presentació de treballs sobre temes específics. El projecte de docència tutoritzada es el treball en grup que cada alumne escolleix. Els objectius didàctics específics son dos:

- Profunditzar en el coneixement teòric de una realitat problemàtica relacionada amb la salut
- Desenvolupar una contribució pràctica des de la psicologia, a la solució o reducció del problema.

Metodologia

Quan els alumnes, organitzats en petits grups, han escollit el tema a desenvolupar, es planifica per a cada grup un conjunt de sessions d' assessorament a realitzar en horari de docència tutoritzada. Es comenta el guió o esquema del tema escollit, es revisa i discuteix el contingut de cada treball, i les dificultats que van sortin. Una vegada elaborat, es prepara l'exposició oral.

AVALUACIÓ DE L'ASSIGNATURA

El 60 per cent de l'assignatura corresponent a l'estudi teòric d'una bibliografia bàsica que es proporciona i comenta al inici del curs. Aquest coneixement es evaluat mitjançant un exàmen tipus test.

El 40 per cent d'l'assignatura corresponent als treballs de pràctiques.

Per aprovar l'assignatura, cada alumne/a pot elegir una de les dues modalitats: A o B.

1. La modalitat A suposarà la realització d'un **examen** final que comprendrà tota la matèria especificada a la bibliografía bàsica. La nota màxima que es pot aconseguir en la modalitat A és d' APROVAT. Per aprovar és necessari obtenir a l'examen , com a mínim, 5 punts sobre 6.
2. En la modalitat B la nota final estarà composta de dues parts: **Examen** final (el mateix que a la modalitat A: màxim 6 punts) i **Treballs** (màxim 4 punts). La nota màxima que es pot aconseguir en la modalitat B es de **10** (EXCEL.LENT o

MATRICULA D'HONOR). Només s'admetran treballs durant el període de classes i a les dates que els professors indiquin.

IMPORTANT a tenir en compte:

- L'opció elegida (A o B) serà vigent per a les dues convocatòries del curs.
- No es guardarà cap nota, d'examen o treballs, favorable o desfavorable, pel proper curs.

BIBLIOGRAFIA

BIBLIOGRAFIA Bàsica

- **Compilació** de lectures sobre avenços en Psicologia de la Salut. Recerca en el grup de salut. Un conjunt d'articles i capítols de llibres, elaborats per professors de l'Unitat de Psicologia Bàsica de la UAB, sobre aspectes teòrics i temes de recerca pioners en l'àmbit de la Psicologia de la Salut
- Bayés, R. (1995). *SIDA y Psicología*. Barcelona: Martínez Roca (Capítols 2, 3 i 5).
- Bayés, R.(2001). *Psicología del sufrimiento y de la muerte*. Barcelona: Martínez Roca. Un llibre que tracta de forma rigurosa i amena, des d'una vessant psicològica, diferents temes relacionats amb el patiment i la mort: les cures pal·liatives, el benestar en la fase terminal, la mort psicològica, el aferrisament terapèutic, la eutanasia, etc.
- Bimbela, J.L. (1996). *Cuidando al cuidador. Counseling para médicos y otros profesionales de la salud (3ª De.)*. Granada: Escuela Andaluza de Salud Pública. Un llibre senzill i pràctic sobre el counseling i les seves tècniques: habilitats de comunicació, habilitats d'autocontrol emocional i habilitats de motivació pel canvi psicològic.
- Informe especial sobre la sida. Investigación y Ciencia, núm. 264 (setembre 1998), pàg. 57-85. Conjunt de dades i coneixements científics sobre la SIDA

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

Es proporcionarà durant el curs en funció del tema de treball de grup que s'hagi triat.

PROFESSORS

Antoni Font i Francisco Villamarín són els professors tan de teoria com de pràctiques i de docència tutoritzada.

ASSIGNATURES DE LLIURE ELECCIÓ

Com a complement a la realització d'aquesta assignatura recomenem les següents:

- Educació per la Salut
- Investigació en Psicologia Bàsica
- Estrès i processos d'adaptació